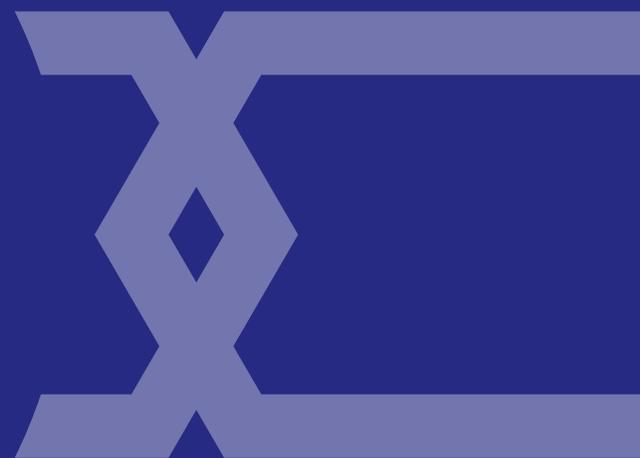

Κεφάλαιο 5. Ευαίσθητη προσέγγιση στην αναγνώριση και συνέντευξη θυμάτων εμπορίας

Υπεύθυνος εταίρος για το
κεφάλαιο: Dignita

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

5. Ευαίσθητη Προσέγγιση στην Αναγνώριση και Συνέντευξη Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων

5.1 Εισαγωγή

Το κεφάλαιο «Ευαίσθητη Προσέγγιση στην Αναγνώριση και Συνέντευξη Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων» παρέχει βασικές γνώσεις και πρακτικά εργαλεία για επαγγελματίες που ασχολούνται με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση. Σχεδιάστηκε προκειμένου να αντιμετωπίσει τις συγκεκριμένες προκλήσεις που παρουσιάζει η εργασία με θύματα εμπορίας ανθρώπων. Το εν λόγω κεφάλαιο εφοδιάζει τα συμμετέχοντα άτομα με δεξιότητες για την αναγνώριση θυμάτων και τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τρόπο που λαμβάνει υπόψη το τραύμα, δείχνει ευαισθησία στις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και σέβεται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Οι ομάδες στις οποίες απευθύνεται αυτή η εκπαίδευση περιλαμβάνουν τις αρχές επιβολής του νόμου, εισαγγελείς, επιθεωρητές/-τριες εργασίας και επαγγελματίες πρώτης γραμμής, όπως κοινωνικούς/-κές λειτουργούς, εργαζόμενους/-νες στον τομέα της υγείας, υπαλλήλους προστασίας παιδιών και αρχές μετανάστευσης. Αυτοί οι επαγγελματίες έχουν ως κοινό στόχο την ενίσχυση της αναγνώρισης των θυμάτων και την ενδυνάμωση της πρόληψης, της διερεύνησης και της δίωξης των εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που συμβαδίζει με τους ευρύτερους στόχους του έργου ERADICATING II.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

5.2 Μαθησιακοί Στόχοι

- **Κατανόηση της έννοιας της προσέγγισης με ευαισθησία στα θύματα εμπορίας ανθρώπων:** Να γίνει κατανοητή η έννοια του τραύματος και να καθοριστούν οι αρχές μιας προσέγγισης με επίκεντρο το θύμα, με γνώμονα το τραύμα και με πολιτισμική ευαισθησία στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση.
- **Αναγνώριση των δεικτών εμπορίας ανθρώπων:** Να προσδιοριστούν τα βασικά σημάδια και συμπεριφορές που μπορεί να υποδηλώνουν ότι ένα άτομο είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση.
- **Ανάπτυξη αποτελεσματικών δεξιοτήτων επικοινωνίας:** Να εφαρμοστούν τεχνικές για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και καλής σχέσης με τα θύματα διασφαλίζοντας ότι οι συνεντεύξεις διεξάγονται με ενσυναίσθηση, εμπιστευτικότητα και σεβασμό στα δικαιώματα και την ευημερία του θύματος.
- **Διεξαγωγή ασφαλών και ηθικών συνεντεύξεων:** Να αξιοποιηθούν οι γνώσεις για την απόκτηση ακριβών και αξιόπιστων πληροφοριών από τα θύματα ελαχιστοποιώντας συγχρόνως τον επανατραυματισμό και διασφαλίζοντας τη σωματική και συναισθηματική τους ασφάλεια.
- **Πρωώθηση της προστασίας και της υποστήριξης των θυμάτων:** Να αναγνωριστεί η σημασία της παραπομπής των θυμάτων σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

5.3 Ορισμοί

Εμπορία Ανθρώπων (Human Trafficking)

Ως εμπορία ανθρώπων νοείται η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, απόκρυψη ή παραλαβή ατόμων με τη χρήση βίας, απάτης ή εξαπάτησης, με σκοπό την εκμετάλλευσή τους για κέρδος. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά όλων των ηλικιών και από όλα τα κοινωνικά στρώματα μπορούν να γίνουν θύματα αυτού του εγκλήματος, το οποίο συμβαίνει σε όλες τις περιοχές του κόσμου.

Εμπορία Ανθρώπων για Εργασιακή Εκμετάλλευση (Labour Trafficking)

Εμπορία ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση, κατά την οποία τα άτομα αναγκάζονται να εργαστούν με τη χρήση βίας, απάτης ή εξαναγκασμού. Συνηθισμένοι δείκτες περιλαμβάνουν μη καταβολή μισθών, υπερβολικές ώρες εργασίας, κατάσχεση εγγράφων, επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης ή εργασίας και σωματική κακοποίηση.

Θύμα Εμπορίας Ανθρώπων

Πρόσωπο που έχει υποστεί εκμετάλλευση μέσω εξαναγκασμού, εξαπάτησης, κατάχρησης εξουσίας ή ευάλωτης θέσης για σκοπούς όπως καταναγκαστική εργασία, σεξουαλική εκμετάλλευση ή άλλες μορφές κακοποίησης.

Ευαίσθητη Προσέγγιση των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων

Μέθοδος αλληλεπίδρασης και υποστήριξης ατόμων που έχουν αναγνωριστεί ή υπάρχουν υποψίες ότι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων. Δίνει έμφαση στην ενσυναίσθηση, την αξιοπρέπεια και τον σεβασμό, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει τις

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

ιδιαίτερες ανάγκες και ευαλωτότητες των θυμάτων. Η προσέγγιση αυτή ενσωματώνει αρχές από τη φροντίδα με γνώμονα το τραύμα (trauma-informed care), στρατηγικές με επίκεντρο το θύμα και πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, με σκοπό τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και ενδυναμωτικού περιβάλλοντος για τα θύματα.

Τραύμα

Το τραύμα είναι μια ψυχολογική και συναισθηματική αντίδραση σε ένα οδυνηρό ή ενοχλητικό γεγονός που υπερβαίνει την ικανότητα ενός ατόμου να το αντιμετωπίσει. Μπορεί να προκύψει είτε από την παρακολούθηση είτε από την εμπειρία ενός γεγονότος που αποτελεί θεμελιώδη απειλή για τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα ή την επιβίωση ενός ατόμου.

Προσέγγιση με Γνώμονα το Τραύμα

Αυτή η προσέγγιση ενισχύει την κατανόηση, την αναγνώριση και την ανταπόκριση στις επιπτώσεις του τραύματος στα άτομα. Δίνει έμφαση στη δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος που αποτρέπει τον επανατραυματισμό και ενδυναμώνει τα άτομα ώστε να θεραπευτούν.

Προσέγγιση με Επίκεντρο το Θύμα

Η προσέγγιση με επίκεντρο το θύμα (ή αλλιώς θυματοκεντρική προσέγγιση) είναι μια μέθοδος υποστήριξης των ατόμων που δίνει προτεραιότητα στα δικαιώματα, τις ανάγκες και την ευημερία τους. Διασφαλίζει ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ενσυναίσθηση και εστιάζει στην αυτονομία τους στη λήψη αποφάσεων.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Πολιτισμική Ευαισθησία

Η ικανότητα κατανόησης, σεβασμού και κατάλληλης αντίδρασης στις πολιτισμικές διαφορές και πρακτικές κατά την εργασία με θύματα από διαφορετικά περιβάλλοντα.

Επανατραυματισμός

Πρόσθετη βλάβη που υφίσταται ένα θύμα λόγω μη ευαίσθητων ή ακατάλληλων αντιδράσεων από τις αρχές ή τα συστήματα υποστήριξης.

Εμπιστευτικότητα

Η αρχή της διατήρησης του απορρήτου των πληροφοριών που μοιράζονται τα θύματα και της αποκάλυψής τους μόνο με τη συγκατάθεσή τους ή όταν απαιτείται από τον νόμο για την προστασία της ασφάλειάς τους ή της ασφάλειας άλλων.

5.4 Θεωρητικό/Ενημερωτικό Μέρος

Η αναγνώριση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, ιδίως της εμπορίας με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση, είναι μια δύσκολη αλλά κρίσιμη διαδικασία που απαιτεί μια λεπτή προσέγγιση, η οποία λαμβάνει υπόψη το τραύμα που έχουν υποστεί τα θύματα. Πολλά θύματα όμως δεν αυτοπροσδιορίζονται ως τέτοια, συχνά λόγω φόβου, εξαναγκασμού, ψυχολογικής χειραγώγησης ή έλλειψης συνειδητοποίησης της εκμετάλλευσής τους. Κατά συνέπεια, οι υπηρεσίες άμεσης επέμβασης, όπως οι αρχές επιβολής του νόμου, η εισαγγελία, η επιθεώρηση εργασίας και οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής, όπως οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί, οι εργαζόμενοι/-νες στον τομέα της υγείας, οι υπάλληλοι προστασίας παιδιών και των αρχών μετανάστευσης,

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανίχνευση δεικτών εμπορίας ανθρώπων και στην έναρξη παρεμβάσεων για την προστασία των θυμάτων.

Πολυπλοκότητα στην αναγνώριση των θυμάτων

Οι διακινητές συχνά χρησιμοποιούν εξελιγμένες μεθόδους για τον έλεγχο και την εκμετάλλευση των θυμάτων τους, γεγονός που δυσχεραίνει τον εντοπισμό τους. Τα θύματα μπορεί να φαίνονται ότι ζουν ή εργάζονται σε φαινομενικά φυσιολογικά περιβάλλοντα, ενώ στην πραγματικότητα υφίστανται κακοποίηση και εξαναγκασμό πίσω από κλειστές πόρτες. Τα συνήθη εμπόδια στον εντοπισμό των θυμάτων περιλαμβάνουν τα εξής:

- **Φόβος αντιποίνων** - Τα θύματα μπορεί να φοβούνται απειλές ή βία εναντίον τους ή των οικογενειών τους εάν αποκαλύψουν την κατάσταση τους.
- **Έλλειψη εμπιστοσύνης στις αρχές** - Οι αρνητικές εμπειρίες ή ο φόβος σύλληψης, απέλασης ή τιμωρίας μπορεί να εμποδίσουν τα θύματα να ζητήσουν βοήθεια.
- **Ψυχολογική χειραγώγηση** - Πολλά θύματα υποβάλλονται σε τακτικές που διαστρεβλώνουν την αντίληψή τους για την πραγματικότητα, όπως η εξάρτηση από τους διακινητές τους ή το σύνδρομο της Στοκχόλμης.
- **Πολιτισμικά και γλωσσικά εμπόδια** - τα θύματα ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κοινοποίηση των εμπειριών τους ή στην κατανόηση των δικαιωμάτων τους λόγω γλωσσικών διαφορών ή πολιτισμικών κανόνων.

Βασικοί δείκτες εμπορίας για εργασιακή εκμετάλλευση

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η αναγνώριση των θυμάτων εμπορίας απαιτεί προσεκτική παρατήρηση των συμπεριφορικών, σωματικών και καταστασιακών δεικτών:

- **Συμπεριφορικά σημάδια** - Τα θύματα μπορεί να εμφανίζουν φόβο, άγχος, κατάθλιψη, κενά μνήμης ή να δίνουν ασυνεπείς εξηγήσεις. Μπορεί να φαίνονται υπερβολικά υποτακτικά ή να δείχνουν απροθυμία να συνεργαστούν με τις αρχές.
- **Σωματικά σημάδια** - Τα θύματα συχνά παρουσιάζουν σημάδια σωματικής κακοποίησης, υποσιτισμού, εξάντλησης ή μη θεραπευμένων ιατρικών προβλημάτων.
- **Σημάδια που σχετίζονται με την κατάσταση** - Τα θύματα συνήθως δεν έχουν πρόσβαση σε έγγραφα ταυτότητας, μπορεί να ζουν σε υπερπλήρεις ή επικίνδυνες κατοικίες και να εργάζονται υπερβολικά πολλές ώρες κάτω από σκληρές συνθήκες με ελάχιστη ή καθόλου αμοιβή.

Στάδια της εμπορίας ανθρώπων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία της αναγνώρισης:

1. Στρατολόγηση

Προσδιορίστε τη μορφή στρατολόγησης – μέσω εξαπάτησης, εξαναγκασμού, χρεών.

2. Μεταφορά

Προσδιορίστε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων και των ατόμων που εμπλέκονται.

3. Εκμετάλλευση

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Προσδιορίστε τη φύση της κακοποίησης, όπως καταναγκαστική εργασία, δουλεία λόγω χρεών ή απειλές.

4. Επανένταξη ή επιστροφή

Αναγνωρίστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα θύματα κατά τη διαφυγή τους ή την επανένταξή τους στην κοινωνία.

Ο ρόλος των εργαλείων ελέγχου

Τα δομημένα εργαλεία ελέγχου, όπως τα [Εργαλεία Ελέγχου του ΔΟΜ \(IOM Screening Tools\)](#) ή το [Εργαλείο Αναγνώρισης Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων \(Trafficking Victim Identification Tool - TVIT\)](#) του Ινστιτούτου Δικαιοσύνης Vera, είναι σημαντικά για την αξιολόγηση πιθανών περιπτώσεων. Αυτά τα εργαλεία καθοδηγούν τους/τις συνεντευξιαστές/-στριες στο να θέτουν τις κατάλληλες ερωτήσεις για να διακρίνουν τα θύματα εμπορίας ανθρώπων από άτομα που βρίσκονται σε άλλες ευάλωτες καταστάσεις. Οι έλεγχοι πρέπει να δίνουν προτεραιότητα:

- Στο απόρρητο και την ασφάλεια διασφαλίζοντας ότι το θύμα αισθάνεται ασφαλές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.
- Στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που επιτρέπουν στα θύματα να μοιραστούν ελεύθερα τις εμπειρίες τους χωρίς να αισθάνονται ότι κρίνονται ή εξαναγκάζονται.
- Στην ενημερωμένη συγκατάθεση εξηγώντας τον σκοπό της συνέντευξης και τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες.

Ευαίσθητη προσέγγιση στην αναγνώριση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Το **τραύμα** συχνά προκαλεί έντονα συναισθήματα φόβου, ανημποριάς ή τρόμου και μπορεί να εκδηλωθεί τόσο ψυχολογικά όσο και σωματικά. Ένα βασικό χαρακτηριστικό του τραύματος είναι η πιθανότητα να ξαναζήσει το άτομο την εμπειρία μέσω παρεισφρητικών αναμνήσεων, αναδρομών στο παρελθόν (flashbacks) ή συναισθηματικών ερεθισμάτων, τα οποία μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την ευημερία και τη συμπεριφορά του.

Το τραύμα μπορεί να έχει τις ακόλουθες επιπτώσεις στον **εγκέφαλο**:

1) Αλλαγές στη Λειτουργία του Εγκεφάλου:

- Το τραύμα προκαλεί χημικές αντιδράσεις στον εγκέφαλο επηρεάζοντας σημαντικά την αντίληψη, τις αντιδράσεις, τη συμπεριφορά και τη μνήμη.
- Αυτές οι αντιδράσεις μπορούν να διαταράξουν τη ρύθμιση των συναισθημάτων και να οδηγήσουν σε μηχανισμούς επιβίωσης όπως η μάχη (fight), η φυγή (flight) ή η ακινητοποίηση (freeze) ωθώντας τα άτομα έξω από το «παράθυρο ανοχής» τους (η βέλτιστη κατάσταση στην οποία το άγχος και τα συναισθήματα είναι διαχειρίσιμα).

2) Επίδραση στη Μνήμη:

- Μετά από ένα τραύμα, η μνήμη αποθηκεύεται διαφορετικά στον εγκέφαλο και συχνά είναι κατακερματισμένη ή αποδιοργανωμένη.
- Τα θύματα μπορεί να καθυστερήσουν να αναφέρουν το περιστατικό ή να δυσκολευτούν να θυμηθούν λεπτομέρειες και την ακολουθία των γεγονότων. Αυτή είναι μια φυσιολογική αντίδραση και όχι ένδειξη ανειλικρίνειας.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

3) Ακούσιες Αντιδράσεις:

- Οι αντιδράσεις στο τραύμα είναι αυτόματες και δεν υπόκεινται στον συνειδητό έλεγχο του ατόμου.
- Η παρερμηνεία αυτών των αντιδράσεων (από τις αρχές επιβολής του νόμου ή άλλους) μπορεί να οδηγήσει σε κρίσεις ότι τα θύματα αποκρύπτουν πληροφορίες ή δεν είναι ειλικρινή.

Η κατανόηση των επιπτώσεων του τραύματος και η χρήση μιας ευαίσθητης και ενημερωμένης για το τραύμα προσέγγισης είναι επομένως απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και φροντίδα καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ταυτοποίησης. Αυτό περιλαμβάνει τα εξής:

- **Προτεραιότητα στην ασφάλεια** - δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο τα θύματα αισθάνονται ασφαλή και υποστηριζόμενα.
- **Οικοδόμηση εμπιστοσύνης** - αναγνώριση ότι η ανάπτυξη εμπιστοσύνης απαιτεί χρόνο, ειδικά με άτομα που ενδέχεται να έχουν υποστεί προδοσία ή κακοποίηση.
- **Ενδυνάμωση των θυμάτων** - διασφάλιση ότι τα θύματα έχουν τον έλεγχο των επιλογών τους και δεν πιέζονται να προβούν σε ενέργειες με τις οποίες δεν αισθάνονται άνετα.

Ευαίσθητη προσέγγιση στη διεξαγωγή συνεντεύξεων με θύματα εμπορίας ανθρώπων

Κατά τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με θύματα εμπορίας με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση, η υιοθέτηση μιας ευαίσθητης προσέγγισης προς τα συνεντευξιζόμενα

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

άτομα είναι και πάλι ζωτικής σημασίας. Ξεκινά με τη δημιουργία ενός ασφαλούς, ενσυναισθητικού **περιβάλλοντος** στο οποίο τα θύματα αισθάνονται ότι λαμβάνουν υποστήριξη και εισπράττουν σεβασμό. Τα θύματα εμπορίας μπορεί να έχουν υποστεί έλεγχο μέσω φόβου, απειλών ή ψυχολογικής χειραγώγησης, γεγονός που τονίζει την κρίσιμη σημασία της έγκαιρης δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης. Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση της **κάλυψης των άμεσων αναγκών**, όπως τροφή, ρουχισμός και στέγη, πριν από την έναρξη των συζητήσεων. Το περιβάλλον πρέπει να είναι ουδέτερο και μη απειλητικό αποφεύγοντας χώρους που θα μπορούσαν να εκληφθούν ως εκφοβιστικοί, όπως αστυνομικά τμήματα, εκτός αν είναι απαραίτητο. Συνιστάται η χρήση επαγγελματικής ενδυμασίας που εκφράζει προσιτότητα και όχι εξουσία, ενώ οι διερμηνείς ή το βοηθητικό προσωπικό (εάν απαιτείται) πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά ώστε να διασφαλίζεται η ουδετερότητα και η πολιτισμική επάρκεια.

Η διαδικασία της συνέντευξης πρέπει να δίνει **προτεραιότητα στην αυτονομία, την αξιοπρέπεια και τη συναισθηματική ευημερία του θύματος**. Οι συνεντευκτές/-κτριες πρέπει να εξηγούν τον σκοπό και τη δομή της συνέντευξης, να διευκρινίζουν τα δικαιώματα του θύματος και να θέτουν προσδοκίες σχετικά με τη διάρκεια και το περιεχόμενό της. Το να επιτρέπεται στα θύματα να καθορίζουν τον ρυθμό της συζήτησης και να κάνουν παύση ή να διακόπτουν ανά πάσα στιγμή, ενισχύει την αίσθηση του ελέγχου και της ασφάλειας. Οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, που δεν οδηγούν σε συγκεκριμένες απαντήσεις είναι απαραίτητες, καθώς ενθαρρύνουν την ελεύθερη αφήγηση, ενώ η γλώσσα που χρησιμοποιείται πρέπει να είναι ευαίσθητη στο πολιτισμικό και ατομικό πλαίσιο. Η ορολογία πρέπει να συμβαδίζει με τις εμπειρίες του θύματος και να αποφεύγει φράσεις που ενδέχεται να στιγματίζουν ή να προκαλούν σύγχυση.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Τα θύματα μπορεί να εμφανίζουν σημάδια τραύματος, όπως υποβάθμιση, άρνηση ή ασυνεπείς περιγραφές, λόγω της ψυχολογικής τους κατάστασης. Το τραύμα μπορεί να διαταράξει τη μνήμη και την επεξεργασία των συναισθημάτων, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο για τα θύματα να κάνουν μια συνεκτική περιγραφή. Οι συνεντευκτές/-κτριες πρέπει να αντιμετωπίζουν αυτές τις ασυνέπειες με κατανόηση αναδιατυπώνοντας τις ερωτήσεις τους εάν είναι απαραίτητο και δίνοντας στα θύματα πολλές ευκαιρίες να διευκρινίσουν όσα λένε. Είναι καίριας σημασίας **να αποφεύγεται η επίρριψη ευθυνών ή η κριτική**. Τα θύματα πρέπει να διαβεβαιώνονται ότι οι εμπειρίες τους είναι έγκυρες και ότι δεν ευθύνονται για τη βλάβη που υπέστησαν.

Η **οικοδόμηση εμπιστοσύνης** απαιτεί γνήσιες εκφράσεις φροντίδας και ενσυναίσθησης. Η αναγνώριση του θάρρους του θύματος να μοιραστεί την ιστορία του και η επιβεβαίωση του δικαιώματός του στην ασφάλεια και την αξιοπρέπεια είναι βασικά στοιχεία. Δηλώσεις όπως «Η ασφάλειά σου/σας είναι η προτεραιότητά μας» και «Δεν φταις/φταίτε για ό,τι σου/σας συνέβη» μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μιας καλής σχέσης και στην άμβλυση του φόβου για κριτική ή αντίποινα.

Η ενσωμάτωση **πρωτοκόλλων εμπιστευτικότητας** είναι απαραίτητη για την προστασία των θυμάτων από περαιτέρω βλάβη. Η συζήτηση σχετικά με τον τρόπο χρήσης των πληροφοριών τους, η λήψη συγκατάθεσης για τη χρήση τους και ο περιορισμός της πρόσβασης στα στοιχεία τους είναι μερικά σημαντικά βήματα. Οι διερμηνείς και το προσωπικό που συμμετέχει στη διαδικασία της συνέντευξης θα πρέπει να υπογράφουν συμφωνίες εμπιστευτικότητας, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ευαίσθητες πληροφορίες δεν θα κοινοποιηθούν σε άτομα εκτός του εξουσιοδοτημένου προσωπικού.

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η **καταγραφή** των συνεντεύξεων θα πρέπει να γίνεται με προσοχή διασφαλίζοντας ότι τα θύματα αισθάνονται άνετα με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται, είτε πρόκειται για ηχογράφηση, βιντεοσκόπηση ή γραπτή τεκμηρίωση. Κάθε καταγραφή πρέπει να είναι διαφανής με προηγούμενη συγκατάθεση μετά από ενημέρωση. Αν τα θύματα εκφράσουν δυσφορία, θα πρέπει να προσφέρονται εναλλακτικές μέθοδοι.

Οι συνεντεύξεις πρέπει να συμμορφώνονται με τα **ηθικά και νομικά πρότυπα**. Θα πρέπει να τηρούνται οι νόμοι της δικαιοδοσίας, ιδίως εκείνοι που διέπουν τα δικαιώματα των ανηλίκων και τη χρήση διερμηγών. Τα δικαιώματα των θυμάτων, όπως η πρόσβαση σε νομική εκπροσώπηση και προσωρινή διαμονή, πρέπει να προστατεύονται σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Οι ηθικές πρακτικές δεν επιτρέπουν την άσκηση πίεσης στα θύματα για να καταθέσουν. Η διαφάνεια σχετικά με τις πιθανές νομικές συνέπειες της κατάθεσής τους είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση μιας ενημερωμένης συνεργασίας.

Η υιοθέτηση του **μοντέλου PEACE** παρέχει ένα δομημένο πλαίσιο για συνεντεύξεις σε διάφορα στάδια:

- 1) **Ο σχεδιασμός και η προετοιμασία** περιλαμβάνουν την κατανόηση του πλαισίου στο οποίο βρίσκεται το θύμα και την οργάνωση πόρων υποστήριξης, όπως συμβουλευτική με γνώμονα το τραύμα, εάν χρειαστεί.
- 2) **Η συμμετοχή και η εξήγηση** συμβάλλουν στη δημιουργία μιας καλής σχέσης και στη διαμόρφωση ενός κλίματος συνεργασίας.
- 3) **Η κατάθεση** επικεντρώνεται στη συλλογή πληροφοριών μέσω της ελεύθερης αφήγησης του θύματος, με ελάχιστες διακοπές.

- 4) Η ολοκλήρωση και η αξιολόγηση διασφαλίζουν ότι αντιμετωπίζονται τα άμεσα προβλήματα του θύματος και ότι η διαδικασία ελέγχεται ως προς την πληρότητα και την ευαισθησία της.

Παραδείγματα ευαίσθητων ερωτήσεων για θύματα εμπορίας ανθρώπων*:

Πίνακας 1. Παραδείγματα ευαίσθητων ερωτήσεων για θύματα εμπορίας ανθρώπων

ΟΧΙ	ΝΑΙ
<p>«Γιατί...;»</p> <p>«Γιατί δεν...;»</p>	<p>Όταν (συνέβη ένα συγκεκριμένο γεγονός), ποια ήταν τα συναισθήματα και οι σκέψεις σου/σας;»</p> <p>«Μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε περισσότερα για το τι συνέβη όταν...;»</p>
<p>«Ξεκίνα/-νήστε από την αρχή και πες/πείτε μου τι συνέβη.»</p> <p>«Πόσο κράτησε η επίθεση;»</p>	<p>Από πού θα ήθελες/θέλατε να ξεκινήσεις/-σετε;»</p> <p>«Μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε τι θυμάσαι/-στε από την εμπειρία σου/σας;»</p> <p>«Τι μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε για το τι συνέβη πριν/κατά τη διάρκεια/μετά την επίθεση;»</p>
<p>«Γιατί πήγες/-γατε με τον ύποπτο;»</p> <p>«Πιστεύεις/-ετε ότι τον παρέσυρες/παρασύρατε;»</p>	<p>«Μπορείς/-ρείτε να περιγράψεις/-ψετε τι σκεφτόσουν/-σασταν και τι αισθανόσουν/-σασταν όταν πήγες/-γατε με τον ύποπτο;</p>

	«Άλλαξε η συμπεριφορά του υπόπτου αφότου πήγες/-γατε μαζί του; Πώς σε/σας έκανε να νιώσεις/-σετε αυτό;»
«Γιατί βρισκόσουν/-σασταν έξω εκείνη την ώρα και σε εκείνο το σημείο;»	«Τι μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε για το τι σε/σας οδήγησε σε αυτό το μέρος τη συγκεκριμένη ώρα/ημέρα;»
«Γιατί δεν έφυγες/φύγατε;»	«Μπορείς/-ρείτε να περιγράψεις/-ψετε τι συνέβαινε ενώ βρισκόσουν/-σασταν... (στο δωμάτιο, στο αυτοκίνητο, στο σπίτι κ.λπ.);» «Ποιες ήταν οι σκέψεις ή/και τα συναισθήματά σου/σας ενώ βρισκόσουν/-σασταν... (στο δωμάτιο, στο αυτοκίνητο, στο σπίτι κ.λπ.);»
«Είπες/-πατε όχι;»	«Τι θυμάσαι/-στε ότι έκανες/κάνατε ή είπες/είπατε κατά τη διάρκεια του συμβάντος;» «Πώς αντέδρασε ο ύποπτος στα λόγια ή τις ενέργειές σου/σας; Θυμάσαι πώς σε/σας έκανε να νιώσεις/-σετε αυτό;»
«Αντιστάθηκαν/-κατε;»	«Τι αισθανόσουν/-σασταν ότι ήσουν/-σασταν σωματικά ικανός/-νή να κάνεις/-νετε κατά τη διάρκεια του συμβάντος;»

	«Τι σκεφτόσουν/-σασταν όταν συνειδητοποιήσες/-σατε ότι βρισκόσουν/-σασταν σε κίνδυνο;»
«Γιατί δεν το ανέφερες/αναφέρατε αμέσως;»	«Υπήρξε κάποιος συγκεκριμένος λόγος που σε/σας οδήγησε να μας μιλήσεις/-σετε για το περιστατικό σήμερα;» «Υπήρχε κάποιο άτομο που εμπιστευόσουν/-σασταν για να του πεις/πείτε για το περιστατικό αφότου συνέβη; Όταν του το είπες/-πατε, τι σκεφτόσουν/-σασταν και τι αισθανόσουν/-σασταν;»
«Είδε κανείς αυτό που συνέβη;»	«Μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε για άτομα ή μάρτυρες που μπορεί να σε/σας είδαν μαζί με τον ύποπτο ή που μπορεί να είδαν το περιστατικό;» «Μπορείς/-ρείτε να μου πεις/πείτε για άτομα ή μάρτυρες που μπορεί να σε/σας είδαν μετά το συμβάν;»

Οι συνεντευκτές/-κτριες πρέπει να αποφεύγουν να χρησιμοποιούν ερωτήσεις ή προτροπές που μπορεί να φαίνονται συγκρουσιακές ή κατευθυντικές, όπως αυτές που ξεκινούν με «γιατί», οδηγίες όπως «**εξήγησέ/εξηγήστε μου**» ή αιτήματα για μια αναλυτική περιγραφή, όπως «**και μετά τι συνέβη;**». Αντ' αυτού, η χρήση ερωτήσεων

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

ανοιχτού τύπου επιτρέπει στο συνεντευξιζόμενο άτομο να μοιραστεί πληροφορίες με τον δικό του ρυθμό και με βάση όσα είναι σε θέση να θυμηθεί. Για τα θύματα, αυτή η προσέγγιση μπορεί να βοηθήσει στην ανάκτηση αναμνήσεων από ένα τραυματικό συμβάν και να προσφέρει μια αίσθηση ελέγχου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αντισταθμίζοντας τα συναισθήματα αδυναμίας που βίωσαν κατά τη διάρκεια της εκμετάλλευσής τους.

Άμεση υποστήριξη και συνεργασία μεταξύ πολλαπλών φορέων

Μόλις τα θύματα αναγνωριστούν, χρειάζονται άμεση υποστήριξη, όπως ιατρική περίθαλψη, ασφαλή στέγαση και πρόσβαση σε ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες. Θα πρέπει επίσης να υπάρχουν μηχανισμοί παραπομπής που να τα συνδέουν με εξειδικευμένους πόρους προσαρμοσμένους στις ανάγκες τους. Η συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, των ΜΚΟ και των οργανώσεων κοινότητας είναι μείζονος σημασίας για την παροχή ολιστικής υποστήριξης.

5.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

Πίνακας 2. Αναγνώριση και συνέντευξη θύματος εμπορίας για εργασιακή εκμετάλλευση

Τίτλος Δραστηριότητας	«Αναγνώριση και συνέντευξη θύματος εμπορίας για εργασιακή εκμετάλλευση»
------------------------------	--

<p>Τύπος Δραστηριότητας</p>	<p>Παιχνίδι Ρόλων με Μελέτη Περίπτωσης</p> <p>Σενάριο: Η Γιούλια είναι μια 28χρονη γυναίκα από την Ουκρανία που εγκατέλειψε τη χώρα της λόγω του πολέμου και ζήτησε άσυλο στη Βουλγαρία. Ένας άνδρας της πρόσφερε δουλειά ως καθαρίστρια σε ένα ξενοδοχείο στην Ουκρανία. Της υποσχέθηκε δίκαιο μισθό και ασφαλή διαμονή. Κατά την άφιξή της, της κατάσχεσαν το διαβατήριο και την ανάγκασαν να εργάζεται πολλές ώρες χωρίς αμοιβή. Ζει σε ένα σπίτι που μοιράζεται με πολλούς άλλους ανθρώπους, ενώ έχει περιορισμένη ελευθερία να βγαίνει έξω. Νιώθει παγιδευμένη και φοβάται ότι οι αρχές θα στηρίζουν πάντα τον Βούλγαρο ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου και ποτέ εκείνη, μια προσφύγισσα από την Ουκρανία. Η Γιούλια φαίνεται κλειστή και διστάζει να μιλήσει κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.</p>
<p>Διάρκεια</p>	<p>30 λεπτά</p>
<p>Μαθησιακοί Στόχοι</p>	<p>Τα συμμετέχοντα άτομα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θα αποκτήσουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν δείκτες εμπορίας με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση μέσω λεκτικών και μη λεκτικών ενδείξεων. • Θα εφαρμόσουν ευαίσθητες προσεγγίσεις κατά τη συνέντευξη των θυμάτων εμπορίας διασφαλίζοντας την ασφάλεια και τον σεβασμό.

	<ul style="list-style-type: none"> • Θα αναλύσουν τη συμπεριφορά των θυμάτων προκειμένου να εντοπίσουν σημάδια φόβου, εξαναγκασμού και τραύματος διακρίνοντας παράλληλα τα εμπόδια που τα αποτρέπουν από το να μιλήσουν. • Θα αξιολογήσουν τις δικές τους τεχνικές ούτως ώστε να βελτιώσουν την επικοινωνία τους και να χτίσουν αποτελεσματικά σχέσεις εμπιστοσύνης με τα θύματα. • Θα δημιουργήσουν εξατομικευμένες στρατηγικές για την υποστήριξη των μοναδικών πολιτισμικών, συναισθηματικών και υλικοτεχνικών αναγκών των θυμάτων.
<p>Απαιτούμε- να Υλικά</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εκτυπωμένη ή ψηφιακή μελέτη περίπτωσης. • Εκτυπωμένα έντυπα παρατήρησης με κριτήρια αξιολόγησης. • Ιδιωτικός χώρος για κάθε ομάδα για τη διεξαγωγή των παιχνιδιών ρόλων.
<p>Οδηγίες για τον/τη Συντονιστή /-στρια</p>	<p>Εισαγωγή (5 λεπτά):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάστε τη μελέτη περίπτωσης και ενημερώστε τα συμμετέχοντα άτομα για τον σκοπό της δραστηριότητας. <p>Προετοιμασία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χωρίστε τα συμμετέχοντα άτομα σε ομάδες των 4-6 ατόμων. • Αναθέστε ρόλους σε κάθε ομάδα: Θύμα, Συνεντευκτής/-κτρια, Παρατηρητής/-τρια/ Παρατηρητές/-τριες.

- Δώστε σε κάθε ομάδα τη μελέτη περίπτωσης που περιγράφει ένα ρεαλιστικό σενάριο εμπορίας ανθρώπων.

Διαμόρφωση του παιχνιδιού ρόλων:

- Θύμα - Παρουσιάστε τη Γιούλια χρησιμοποιώντας λεπτομέρειες από τη μελέτη περίπτωσης. Προσαρμόστε τις απαντήσεις σας ώστε να αντικατοπτρίζουν νευρικήτητα, δυσπιστία και απροθυμία να αποκαλύψετε όλες τις λεπτομέρειες.
- Συνεντευκτής/-κτρια - Πραγματοποιήστε μια προσομοίωση συνέντευξης για να εντοπίσετε σημάδια εμπορίας ανθρώπων χρησιμοποιώντας την ευαίσθητη προσέγγιση των θυμάτων (ικανοποίηση των άμεσων αναγκών, οικοδόμηση εμπιστοσύνης, υποβολή ερωτήσεων ανοιχτού τύπου, διασφάλιση της ασφάλειας).
- Παρατηρητής/-τρια /Παρατηρητές/-τριες - Κρατήστε σημειώσεις σχετικά με την αλληλεπίδραση χρησιμοποιώντας το παρεχόμενο έντυπο αξιολόγησης και αξιολογήστε την προσέγγιση του/της συνεντευκτή/-κτριας.

Εκτέλεση του παιχνιδιού ρόλων (15 λεπτά):

- Οι συνεντεύξεις εστιάζουν στην ανάπτυξη σχέσης και τη συλλογή πληροφοριών από το θύμα.
- Οι παρατηρητές/-τριες παρακολουθούν τον τρόπο με τον οποίο ο/η συνεντευκτής/-κτρια εφαρμόζει τις αρχές της

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

	<p>ευαίσθητης προσέγγισης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (αποφυγή κριτικής, σεβασμός της αυτονομίας κ.λπ.).</p>
Ανασκόπησή	<p>Μετά το παιχνίδι ρόλων, κάθε ομάδα αναστοχάζεται σχετικά με τα ακόλουθα (10 λεπτά):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεντευκτής/-κτρια - Τι ήταν δύσκολο στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης ή στον εντοπισμό δεικτών εμπορίας ανθρώπων; • Θύμα - Πώς επηρέασε η συμπεριφορά του/της συνεντευκτή/-κτριας το επίπεδο άνεσής σας κατά τη διάρκεια της συνέντευξης; • Παρατηρητές/-τριες - Ποια πλεονεκτήματα και ποια σημεία που χρήζουν βελτίωσης παρατηρήσατε στην προσέγγιση του/της συνεντευκτή/-κτριας; <p>Διοργανώστε μια ομαδική συζήτηση για να μοιραστείτε τις απόψεις σας και να συνδέσετε την άσκηση με πρακτικές της πραγματικής ζωής.</p>
Συμβουλές για τον/τη Συντονιστή/-στρια	<p>Πριν από το παιχνίδι ρόλων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προετοιμάστε τα συμμετέχοντα άτομα:<ul style="list-style-type: none"> ○ Ενημερώστε τα για τον σκοπό της δραστηριότητας και τους βασικούς κανόνες (π.χ. σεβασμός, ενσυναίσθηση, εμπιστευτικότητα).

- Βεβαιωθείτε ότι κατανοούν τους ρόλους τους (π.χ. θύμα, συνεντευκτής/-κτρια, παρατηρητής/-τρια) και τη μελέτη περίπτωσης.
- Διαμορφώστε το σκηνικό:
  - Οργανώστε εκ των προτέρων τους χώρους της ομάδας.
  - Παράσχετε υλικό, όπως η μελέτη περίπτωσης και τα έντυπα αξιολόγησης.

Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων

- Διευκολύνετε τη ρεαλιστική εκτέλεση του παιχνιδιού:
  - Ενθαρρύνετε το «θύμα» να εκφράσει με αυθεντικό τρόπο συναισθήματα, όπως νευρικότητα ή απροθυμία.
  - Καθοδηγήστε τον/τη συνεντευκτή/-κτρια να χρησιμοποιεί ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, καθώς και να δείχνει ενσυναίσθηση και πολιτισμική ευαισθησία.
- Παρακολουθήστε και υποστηρίξτε τα συμμετέχοντα άτομα:
  - Παρατηρήστε τη δυναμική της ομάδας και παρεμβείτε αν χρειαστεί για να διατηρήσετε την προσοχή και την άνεση των συμμετεχόντων ατόμων.
  - Φροντίστε να ολοκληρωθεί η άσκηση εντός του προβλεπόμενου χρόνου.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Διατηρήστε μια θετική και υποστηρικτική ατμόσφαιρα. <p>Μετά το παιχνίδι ρόλων</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ανασκόπηση: <ul style="list-style-type: none"> ○ Διευκολύνετε τον αναστοχασμό: Τι λειτούργησε καλά; Τι ήταν δύσκολο; ○ Επισημάνετε τις θετικές συμπεριφορές (π.χ. ενσυναίσθηση, ακρόαση) και προτείνετε βελτιώσεις. ● Αναφερθείτε στις βασικές έννοιες του κεφαλαίου: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ενισχύστε τις προσεγγίσεις που δείχνουν ευαισθησία προς τα θύματα εμπορίας ανθρώπων. ○ Συνδέστε τα μαθήματα με πρακτικές εφαρμογές, όπως ο εντοπισμός δεικτών εμπορίας ανθρώπων και η διατύπωση κατάλληλων ερωτήσεων. ○ Αντιμετωπίστε τα συναισθήματα: Αναγνωρίστε τη συναισθηματική ένταση της δραστηριότητας.
<p>Φυλλάδια</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Εκτυπωμένες μελέτες περίπτωσης ● Εκτυπωμένα έντυπα αξιολόγησης
<p>Παραλλαγές για Υλοποίηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Παρουσιάστε τη μελέτη περίπτωσης σε όλα τα συμμετέχοντα άτομα κατά τη διάρκεια της κύριας συνεδρίας

μέσω του Διαδικτύου

χρησιμοποιώντας διαφάνειες ή ένα κοινόχρηστο έγγραφο και δώστε οδηγίες.

- Χωρίστε τα συμμετέχοντα άτομα σε ομάδες (4-6 άτομα η καθεμία) χρησιμοποιώντας τη λειτουργία των δωματίων επιμέρους συσκέψεων (breakout rooms) της διαδικτυακής πλατφόρμας.
- Αναθέστε ρόλους: Θύμα, Συνεντευκτής/-κτρια, Παρατηρητής/-τρια /Παρατηρητές/-τριες.
- Μοιραστείτε την εικονική μελέτη περίπτωσης (μέσω ενός κοινόχρηστου εγγράφου ή μιας διαφάνειας) με κάθε ομάδα.
  - Το παιχνίδι ρόλων πραγματοποιείται σε επιμέρους «δωμάτια» για 10–15 λεπτά.
  - Ο/Η συνεντευκτής/-κτρια αλληλεπιδρά με το θύμα σαν να βρίσκεται σε μια εικονική συνέντευξη (μέσω βιντεοκλήσης).
  - Οι παρατηρητές/-τριες ελέγχουν την τήρηση των αρχών της ευαίσθητης προσέγγισης των θυμάτων εμπορίας και σημειώνουν τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης.
- Παρακολουθήστε τα εν λόγω «δωμάτια» για να διασφαλίσετε ότι οι συζητήσεις παραμένουν εστιασμένες και παραγωγικές. Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία συνομιλίας

	<p>(chat) ή “drop-in” για να παράσχετε καθοδήγηση, αν χρειαστεί.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαναφέρετε όλα τα συμμετέχοντα άτομα στην κύρια συνεδρία. • Συζητήστε τι πήγε καλά και τι ήταν δύσκολο στο εικονικό περιβάλλον. • Μοιραστείτε τις παρατηρήσεις σας σχετικά με την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τον εντοπισμό δεικτών εμπορίας ανθρώπων εξ αποστάσεως. • Ανασκόπηση και ανακεφαλαίωση
<p>Αναφορές</p>	<p>UNODC, IOM, ILO, OSCE, Vera Institute of Justice, CTI, IACP</p>

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ & ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ

Η Γιούλια είναι μια 28χρονη γυναίκα από την Ουκρανία που εγκατέλειψε τη χώρα της λόγω του πολέμου και ζήτησε άσυλο στη Βουλγαρία. Ένας άνδρας της πρόσφερε δουλειά ως καθαρίστρια σε ξενοδοχείο. Της υποσχέθηκε δίκαιο μισθό και ασφαλή διαμονή. Κατά την άφιξή της, της κατάσχεσαν το διαβατήριο και την ανάγκασαν να εργάζεται πολλές ώρες χωρίς αμοιβή. Ζει σε ένα σπίτι που μοιράζεται με πολλούς

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

άλλους ανθρώπους, ενώ έχει περιορισμένη ελευθερία να βγαίνει έξω. Νιώθει παγιδευμένη και φοβάται ότι οι αρχές θα στηρίζουν πάντα τον Βούλγαρο ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου και ποτέ εκείνη, μια προσφύγισσα από την Ουκρανία. Η Γιούλια φαίνεται κλειστή και διστάζει να μιλήσει κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.

- Σχηματίστε ομάδες των 4-6 ατόμων.
- Ρόλοι σε κάθε ομάδα: Θύμα, Συνεντευκτής/-κτρια, Παρατηρητές/-τριες.
  - **Θύμα:** Παρουσιάστε τη Γιούλια χρησιμοποιώντας λεπτομέρειες από τη μελέτη περίπτωσης. Προσαρμόστε τις απαντήσεις σας ώστε να αντικατοπτρίζουν νευρικότητα, δυσπιστία και απροθυμία να αποκαλύψετε όλες τις λεπτομέρειες.
  - **Συνεντευκτής/-κτρια:** Πραγματοποιήστε μια προσομοίωση συνέντευξης για να εντοπίσετε σημάδια εμπορίας ανθρώπων χρησιμοποιώντας την ευαίσθητη προσέγγιση των θυμάτων (ικανοποίηση των άμεσων αναγκών, οικοδόμηση εμπιστοσύνης, υποβολή ερωτήσεων ανοιχτού τύπου, διασφάλιση της ασφάλειας).
  - **Παρατηρητές/-τριες:** Κρατήστε σημειώσεις σχετικά με την αλληλεπίδραση χρησιμοποιώντας το παρεχόμενο έντυπο αξιολόγησης και αξιολογήστε την προσέγγιση του/της συνεντευκτή/-κτριας.

Φόρμα Παρατήρησης Παιχνιδιού Ρόλων

1. Παρατηρήστε το παιχνίδι ρόλων και αξιολογήστε τον/τη συνεντευκτή/-κτρια με βάση κάθε κριτήριο.
2. Κυκλώστε τη βαθμολογία που ανταποκρίνεται καλύτερα στην απόδοση του/της συνεντευκτή/-κτριας.
3. Χρησιμοποιήστε την ενότητα «Σημειώσεις Παρατηρητή/-τριας» για να κάνετε συγκεκριμένα σχόλια ή να δώσετε παραδείγματα για κάθε κριτήριο.

Κριτήρια	Κλίμακα Αξιολόγησης	Σημειώσεις Παρατηρητή/-τριας
Οικοδόμηση Εμπιστοσύνης	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Χρήση Ερωτήσεων Ανοιχτού Τύπου	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Επίδειξη Ενσυναίσθησης	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Αντιμετώπιση των Συναισθηματικών Ενδείξεων του Θύματος	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Διασφάλιση Πολιτισμικής Ευαισθησίας	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	

Κριτήρια	Κλίμακα Αξιολόγησης	Σημειώσεις Παρατηρητή/-τριας
Σεβασμός της Αυτονομίας του Θύματος	Άριστος / Καλός / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Διατήρηση της Εμπιστευτικότητας	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Αντιμετώπιση της Απροθυμίας ή του Φόβου	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Παρατήρηση Μη Λεκτικών Ενδείξεων	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	
Παροχή Ασφαλούς και Υποστηρικτικού Περιβάλλοντος	Άριστη / Καλή / Χρειάζεται βελτίωση / Δεν παρατηρήθηκε	

5.6 Αναστοχαστικές Σκέψεις

- «Πώς αυτή η εκπαίδευση ενίσχυσε την κατανόησή σας για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα θύματα εμπορίας για εργασιακή εκμετάλλευση;»
- «Ποιες δεξιότητες ή προσεγγίσεις από τη σημερινή συνεδρία θα εφαρμόσετε στην εργασία σας για να υποστηρίξετε και να αναγνωρίσετε καλύτερα τα θύματα;»

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

- «Σκεφτείτε τη σημασία της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας κατά τις αλληλεπιδράσεις με πιθανά θύματα. Πώς μπορούν αυτές να διαμορφώσουν την επαγγελματική σας πρακτική;»
- «Ποια εμπόδια στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης παρατηρήσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων και πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αυτά σε πραγματικές καταστάσεις;»
- «Πώς μπορεί μια προσέγγιση ευαίσθητη στο θέμα της εμπορίας ανθρώπων να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη αναγνώριση και προστασία των θυμάτων εμπορίας;

www.eradicating2project.eu

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.